

Purimi mulatság

► Pandzarisz Dina szefárd dalokból összeállított koncertje nagy sikert aratott purimi összejövetelünkön a Menház Wallenstein Zoltán termének színpadán. Az ismerőbb dalokat együtt dúdoltuk vele és háromtagú zenekarával. A közös ünneplésről beszámolónk a harmadik oldalon olvasható.

Széder este

A Komáromi Zsidó Hitközség idén is megrendezi hagyományos széder estéjét, melyre 2019. április 19-én, pénteken este 18:00-tól kerül sor a Menházban. Az estét Riszovannij Mihály vezeti. A kóser vacsorát Budapestről biztosítjuk. Regisztráció 2019. április 10-ig a titkárságon vagy a kile@menhaz.sk címen. A részvételi díj 4 EUR.

Pészach ünnepe április 19-én, pénteken este kezdődik. Április 20-án és 21-én főünnepek vannak. Április 22-25-ig tartanak a félünnepek. 25-én, csütörtök estétől 27-én szombat estig van az utolsó két főünnepi nap, amikor szintén tilos dolgozni. ◀

Koncert a Komáromi Napokon

Az idei Komáromi Napok keretében a morvaországi CAPELLA zenekar ad koncertet a Menházban 2019. május 1-jén, szerdán 16:00-kor. Az együttesről lapunk 3. oldalán olvashatnak. Minden érdeklődőt szeretettel várunk! ◀

Szerkesztői gondolatok

Mielőtt nekilendek a márciusi gondolatoknak, átlapozom az előző hónapok Hitközségi Híradóit. Szinte nincs lapszám, melyben ne lenne gyászjelentés.

PASZTERNÁK ANDRÁS

Búcsú a számmunkra oly kedves komáromi és régióbeli Olvasóktól, rendezvényeink, a Shalom klubok látogatóitól. Sokszor írtam már, mennyire nehéz lenni valakit közösségi lapunk címlistájáról, hiába várni egy kedves arcot a Menház kapujában a programok kezdete előtt. Ez a szám sem lesz kivétel, Ladislav Urbantól búcsúzunk a keretes írásban. Vajon meghallgattuk a szavait, a gyermekként a Bergen Belsen-i koncentrációs táborban átélt borzalmak tanulságait? Odafigyeltünk történeteire, a mártírnapi tűző melegben elmondott gondolataira, az iskolásoknak elmesélt életére? Szinte halom mély orgánumát, amit felkapaszkodik az Eötvös utca 15. lépcsőjén, s váltunk pár szót.

Szóval eléggé elszomorodom, amikor ránézek a naptárra, s megállapítom, hogy ez lesz a purimi számunk. A zsidóság egyik legvidámabb ünnepe következik. Sosem felejttem, mikor Izraelben kutatva gyanútlanul felszálltam az egyetemre menő buszra, s jelmezbe öltözött kicsik és nagyok töltötték meg a járművet, ugyancsak felsejlik egy Bnei Brakba tett baráti kirándulás emléke e jeles napon, a chaszid közösségek jellegzetes ünnepi maskaráival. Jön hát sorsvetés, a perzsiai megmenekülés emléknapja, ünnepeljük egészségben, örömben itt Komáromban és a nagyvilágban! ◀

Közösségi mozaik – kép(ek) a hitközség múltjából –

► Az egykori ortodox zsinagóga a VII. lakótelep építésének idején. A felvétel az 1980-as években készült, a Komáromi Fotóalbum gyűjteményében bukkanunk rá (facebook.com/k.fotoalbum). Az 1907-ben elkészült Ispotály utcai épületet 1944-ig használták imahelyként, 1955-ig volt a zsidó hitközség tulajdonában. Később raktárként használták, a rendszerváltás után pedig az idősek otthonának részévé vált. 2007 chanukáján közösségünk emléktáblát avatott a bejáratnál.

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

Cím: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Hitközségi Híradó – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja, alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő:** Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak:** Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő:** Saláth Richárd, **olvasószerkesztő:** Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomatás:** Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe:** Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO:** 34073400. Alapítva 5756-ban. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

Faliújság rövid hírek

A HH-t, a Shalom klubot és a Menházat támogatták: Horn Norbert és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

A Kisebbségi Kulturális Alaphoz és az EZRA Alapítványhoz benyújtott pályázataink támogatásban részesültek. Ezúton is köszönjük!

Továbbra is várjuk programötleteiteket a kile@menhaz.sk címen.

Hamarosan megkezdődnek a tavaszi karbantartási munkák temetőnkben. Kérjük, hogy az idejű temetőgondozási díjat szíveskedjenek rendezni. Összege a korábbi évekhez képest nem változott.

Mazl Tov!

Gratulálunk Saláth Richárd munkatársunknak és családjának második gyermekük Vica megszületése alkalmából.

Szlovák nyelvi lektorunknak, Katarína Potokovának a harmadik unokája született. Mazl Tov!

Támogatóink / naši sponzori:

„Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín“

Purim a Menházban

Csütörtök délután vidám ünneplőkkel telt meg a Menház Wallenstein Zoltán terme. A helyi és a régió számos pontjáról érkezett vendégeket Paszternák Tamás programkoordinátor köszöntötte.

Elsőként Rigó Sára, a közösség aktív tagjának, Rigó Erzsébetnek az unokája, lépett a színpadra. A klarinéttal előadott Hava nagila szám sokunk szívét megdobogtatta. Hagyományainkat követve, immár hatodik éve David Adri (Pozsony) olvasta fel Eszter könyvét, felesége Chana foglalta össze az ünnep jelentőségét.

A szakrális részt követően Pandzarisz Dina szefárd dalokból összeállított koncertje nagy sikert aratott. Az ismertebb dalokat együtt dúdoltuk vele és háromta-

gú zenekarával. A program alatt mindvégig gyermekcsoporthoz tartozók működött, ahol a legkisebbek, a Paszternák-Szendy Barbara által összegyűjtött játékokon, fejtörőkön keresztül ismerkedtek az ünneppel. A Budapestről érkezett kóser ételek és tradicionális sütemények még szebbé varázsolták rendezvényünket.

A nap zárásaként nem maradhatott el tombola sem, Toledano Zachara és Paszternák András bonyolította le az izgalmas nyereményekkel kecsegtető sorsolást.

Köszönet mindazoknak, akik szervezésében és lebonyolításában közreműködtek!

Az eseményt a Bethlen Gábor Alap és a JDC támogatta. ◀

PA

Vendégünk a CAPELLA

A CAPELLA cimbaleom zenekar vagyunk, a Morva-szlovák régióból, Sztrázsnice (Strážnice) környékéről érkezünk. Csatapultunk tizenegy éve, eredetileg Kozojídky község Eper Női Karának kísérő zenekaraként jött létre.

Idővel saját repertoárt is kialakítottunk. Népzene és népdalokat, egyházi zenét, és az utóbbi időben zsidó zenét is játszunk, amelyet a cimbalomzene hagyományos hangszerelésében adunk elő. Bízunk benne, hogy jó úton járunk. Ebben a meggyőződésben megerősít az is, hogy 2013-ban az izraeli David Sivor felkérésére részt vettünk az izraeli televízió filmjének forgatásán, amely a Cseh- és Morvaországi zsidó közösségek nyomában járt. Forgattunk a sztázsnicei

zsinagógában, és az izraeli producerektől úgy tudjuk, hogy a filmben a teljes felvett anyagot fel is használták. 2014-ben részt vettünk az Adventi és Karácsonyi Zene Nemzetközi Fesztiválján Prágában, ahol kategóriánk harmadik helyén végeztünk, és a kiváló vokális-instrumentális előadásért járó különdíjat is elnyertük.

2015-ben szerepeltünk a prágai MAŽIV Zsidó Fesztiválon, és felléptünk a Třebíč-ben szervezett ŠAMAJIM Zsidó Zene Fesztiválján, valamint a Folk Vakáció elnevezésű rendezvényen Náměstí nad Oslavou városában.

2016-ban felléptünk az Ostrava-i TEMPLFEST Zsidó-Keresztény Párbeszéd zárókoncertjén. Júliusban újra a Folk Vakáció elnevezésű rendezvényen Náměstí

nad Oslavou városában játszottunk, augusztusban a Třebíč-i ŠAMAJIM Zsidó Zene Fesztiválján, és önálló koncertet adtunk a nikolsburgi (Mikulov) zsinagógában. Szeptemberben mi nyitottuk meg a Zsidó Kultúra Fesztiválját a szlovákiai Galántán.

2017-ben feljártunk és kiadtuk első CD-nket, amely zenei munkánk metszetét tartalmazza. Többségében zsidó dalok és zeneszámok, valamint morvaszlovák énekek találhatók rajta. Ebben az évben is felléptünk a Třebíč-i ŠAMAJIM Zsidó Zene Fesztiválján, valamint a teplitzi Teplice Cimesz Fesztiválon.

2018-ban sikeres koncertsorozatot adtunk Izraelben. Kilenc napon belül 7 koncertet játszottunk, az egyiket a Tel Aviv-i Cseh Kulturális Központban, amely felett a cseh nagykövetség vállalt védnökséget. Élőben felléptünk az izraeli televízió legnézettebb csatornáján is. Ismét felléptünk a Třebíč-i ŠAMAJIM Zsidó Zene Fesztiválján. Ugyanebben az évben abban a megtiszteltetésben volt részünk, hogy Csehszlovákia megalakulásának 100. évfordulója alkalmával október 28-án szerepelhettünk a Madridi Cseh Nagykövetség ünnepségén. Ugyanitt két önálló koncertet is adtunk a Madridi Cseh kulturális Központ szervezésében a cseh nagykövetség védnöksége alatt. A fellépésünkön részt vett Ivan Jančárek madridi cseh nagykövet.

Élő fellépéseinkről készült videók a CM Capella – A white rainbow YouTube csatornán. ◀

Kollár Zoltán: Sokszor egy kis odafigyeléssel is lehet segíteni – 1. rész

Furcsa módon, pont azokban az országokban, ahol kevesebb a rászoruló, az állam jóval nagyobb szerepet vállal a jóléti ellátások biztosításában, sokkal többen végeznek önkéntes munkát, sokkal nagyobb a lakosok szociális érzékenysége, mint nálunk, ahol sokan gyanakodva nézik azokat a „csodabogarakat”, akik önzetlenül, elvárások nélkül, pusztán azért, mert jól tenni jó, segítenek a bajba szorult embertársaikon, mint ahogy azt a komáromi nyugdíjas vállalkozó, Kollár Zoltán is teszi immár évek óta. De vajon honnan meríti az erőt ehhez a lelkileg igencsak megterhelő segítő munkához?

Alapvetően optimista ember vagyok, – ül le velem szembe fiatalos lendülettel Zoltán – de néha, amikor túl sok rosszal találkozom, elkomorodom és felteszem a kérdést: „Biztos jó irányba tart az emberiség?!” Mintha az emberekben egyre kevesebb lenne a segítőkészség, az empátia és az önzetlenség. Aztán történik valami „csoda”, mint ma is, és visszanyerem az emberekbe vetett hitem. Az egyik hajléktalant, aki hónapok óta az utcán, egy kerítés mellett meghúzódva töltötte az éjszakákat, és féltő volt, hogy a fagyos éjszakákat nem éli túl, a délelőtti folyamán, hála pár nagylelkű, szociálisan érzékeny léleknek, akik anyagilag segítettek, a tél hátralévő részére el tudtuk helyezni a kettős lakótelepen lévő Nyugdíjas- és szociális otthonban. Sajnos rajta kívül még közel húsz ember él életvitelszerűen Komárom utcáin. Számtalanszor próbáltuk őket rábeszélni, hogy menjenek be a hajléktalan szállóra, a melegedőbe, de hiába. Hajthatatlanok. Az egyik visszatartó erő a lopások erőfordulása, a másik pedig az alkoholfogyasztás tiltása.

Most már több mint hét éve annak, hogy nem csak felkarolta és támogatja a hajléktalanok ellátásának kérdését városunkban, de időközben egyre több civil embert sikerült maga mellé állítania, akik ma már egy jól működő önkéntes csapatot alkotnak. Mikor és hogyan született meg Önben ennek a jótékonyági kezdeményezésnek az ötlete?

Huszzonegy éve, amikor a kettős lakótelepen megnyitottam az élelmiszerboltomat, még csak elvétve lehetett a környéken hajléktalannal találkozni. Mostanra számtalan szomorú sorssal találkoztam. Egyre nehezebben élnek az emberek, egyre többen csúsznak lefelé a lejtőn. Hét

éve, karácsony előtt néztem a hajléktalanok egy csoportját, és eszembe jutott, hogy miközben mindenki tele várakozással, vásárol, készülődik a szeretet ünnepe, nekik ugyanúgy nincs mit várniuk, mint az év bármely más napján. Elhatároztam, hogy szervezek egy „előkarácsonyi ebédet”. Miután az ötletemet megosztottam pár ismerőssel, kiderült, hogy többen szívesen segítenének, csak nem tudják hogyan. Szükség volt valakire, aki koordinálja ezt a társadalmi kezdeményezést. Miközben főztük a gulyást, elkezdett esni a hó. Igazi karácsonyi hangulat lett. De azt hiszem nekik sokkal többet jelentett akkor annál a tényér melleg ételnél az, hogy végre valaki törődik velük, elbeszélget velük, kíváncsi a személyes történetükre. Aztán, a következő évben megkérdeztem három (Apáli, Olymp, Panoráma) vendéglátóipari egyseget üzemeltető vállalkozó ismerősömet-barátomat, nem tudnának-e segíteni, és ők azonnal igent mondtak. A mai napig bármikor számíthatok rájuk. Nagy segítség volt, hogy mindjárt a kezdetektől támogatta a munkánkat a Charita non profit szervezet. Idővel mellénk állt a városunkban működő öt egyházi szervezet vezetősége, valamint további tíz étterem tulajdonosa ajánlotta fel, hogy a megmaradt napi menüt elszállíthatjuk. Egy ideig gondot okozott a kiszállítás, mivel az ételosztás helyszíne a 2-es bástya bejáratánál van, de mostanra ez is megoldódott.

Gond nélkül sikerült egy asztalhoz ültetnie az összes történelmi egyház képviselőjét?

Igen, mivel mindannyiunk szeme előtt ugyanaz a nemes cél lebeg – segíteni a rászorulóknak. Általában évente kétszer tartunk megbeszélést. Novemberben a városi

hivatal szervezésében van egy találkozó, ahol megállapodunk abban, ki milyen formában tudja kivenni a részét a feladatból, márciusban pedig kicsit kötetlenebb hangulatban értékelő gyűlést tartunk. Egyébként, ha értesüléseim nem csálnak, nincs még egy város Szlovákiában, ahol a katolikus, református, evangélikus, baptista egyház és a zsidó hitközség együtt folytatna karitatív szolgálatot.

Teréz anya mondta egy helyütt, hogy „Az embereknek szükségük van segítségre, de ha segítesz, támadás érhet, mégis segíts!” Találkoztam már olyan bejegyzéssel a közösségi portálon, melyben a boltja elleni bojkottra buzdította valaki a lakosokat, mert szerinte annak köszönhető a hajléktalanok jelenléte a környéken, hogy az Ön segítségére és támogatására számíthatnak. Hogy érintik Önt ezek a negatív kritikák?

Rosszul esik, de különösebben nem foglalkozom vele. Mindenki a saját lelkiismerete, saját értékrendje szerint alakítja a saját életét. Nekem mindig, már fiatal koromban is az volt az életfilozófiám, hogy ahol tud, ott segítsen az ember. Vállalkozóként pedig ezt kicsit kötelességemnek is érzem. Sokan úgy gondolják, hogy felesleges, hiszen elég adót fizetünk be az államkasszába, de hiába, ha az nem jut el a mélyszegénységben élő nagycsaládokhoz, a rászoruló kisnyugdíjasokhoz vagy a legkiszolgáltatottabb embertársainkhoz, a hajléktalanokhoz. Meggyőződésem, hogy a fedél nélküliségnél nehezebb élethelyzet nincs.

Folytatás a következő oldalon.

Folytatás az előző oldalról.

Ennél mélyebbre már csak a temetőben kerülhet az ember. Abban a pillanatban ugyanis, amint valaki az utcára kényszerül, elkezdnek lazulni a családi kapcsolatai, megszűnik körülötte az érzelmi-erkölcsi-anyagi védőháló. Nincsenek többé valódi emberi kapcsolatok, nincs személyes tér, nincs értelme a napoknak, elvesznek a célok, a jövőkép. Vegetálnak. Egyetlen dolog válik fontossá, a túlélés. Ennek pedig egyik eszköze sokuknál az alkohol, vagy a drogok. Persze vannak, akiknek már eleve a szenvedélybetegségük miatt fordított hátat a családjuk. Általánosítani azonban nem lehet. Minden sors történet más, mindegyikük élete más ponton siklott félre. Van közöttük olyan, aki negyvenvalahány évet becsületesen ledolgozott a hajógyárban, rendkívül nehéz munkakörben, majd pár átgondolatlan hitelfelvétel miatt végrehajtási eljárás indult ellene és nyugdíjas korára az utcára került. Van, aki egy csúnya válás következtében vált nincstelenné. Nem hiszem, hogy a mi dolgunk lenne ítélkezni ezek fölött az emberek fölött.

Az elmúlt hat-hét évben sikerült már valakit visszaintegrálniuk a társadalomba?

Egy kezemen meg tudom számolni, hány kitaszítottak sikerült újra beilleszkednie a polgári létbe. Minél tovább él valaki az utcán, annál jobban sérül mentálisan és fizikailag egyaránt. A hajléktalanlét hamar aláássa az emberek egészségét. Ráadásul egy idő után megváltozik az önmagukról alkotott képük és már saját magukat is hajléktalanként definiálják. Itt, ezen a ponton pedig már nehéz visszafordítani őket. A fiatalokat még könnyebb. Emlékszem pár éve egy fiatal embernek sikerült Magyarországon olyan munkahelyet találnunk, ahol szállást is tudtak neki biztosítani. Ma már önálló albérletben él. A másik emlékezetes esetben pedig egy drogfüggő fiatal rehabilitációját vállalta a nagykeszi teológus házaspár. Két évig élt náluk. Ma már kiegyensúlyozott életet élő családos ember.

Említette, hogy ha lehetett, mindig is szívesen segített másoknak. Ezt a proszociális viselkedésmintát és gondolkodásmódot otthonról hozta magával, vallási meggyőződéséből fakad vagy belső indítatásból?

A másodikat mindjárt ki is zárhatjuk, mert igazán se vallásos, se hívó nem vagyok. A szüleimet azonban a mai napig úgy

emlegetik az idősebb csallóközarányosiak, mint kivételesen jó embereket. Hatéves lehettem, amikor elhatározták, kitelepülünk Izraelbe. Intézték a papírokat, tervezgettek, és beszereztek egy kisebb „konténert”. Annak idején faluhelyen még mindenki ismert mindenkit, így futótűzként terjedt a hír. Attól kezdve alig volt nap, hogy valaki ne tért volna be hozzánk marasztaló szándékkal. És nem hiába, mert végül a szüleim lettek a kivándorlásról. Jó gyerekkorom volt. Csak a nagyszülők hiányoztak. Ők, ahogy szüleim összes többi rokona, a holokauszt áldozataivá váltak. Édesapám munkaszolgálatosként egy fegyvergyárban dolgozott. Édesanyám pedig a családjából egyedülként jött vissza Auschwitzból. És hozták magukkal a félelmüket, a túlélők bűntudatát, amit soha nem tudtak se letenni, se elbeszélni. Mind ezt ugyanúgy cipelem magammal én is tovább. Végigkíséri az életemet.

Meglepő, hogy nem vallásos, miközben a Komáromi Zsidó Hitközség aktív tagja, sőt az elmúlt évtizedben kitartóan fáradozott a Menház épületének felújításán és az ott működő Menház Zsidó Kulturális és Közösségi Központ működésén!

Azért ez nem csupán az én érdemem. Kis csapatunkat Paszternák Antal a hitközség elnöke kovácsolta össze. A Menház épületének a rendbetétele rengeteg munkánkba és időnkbe telt az elmúlt évtizedben. Büszke vagyok rá, hogy a romos, nyirkos épületből sikerült egy európai színvonalú vallási – kulturális központot kialakítani, ahol ünnepeken, színvonalas programokon találkozhatunk. ◀

Jankovič Nóra interjúja
a komaromonline.sk hírportálon
jelent meg

Folytatjuk.

Az Élet Menete

JÓ ÜGYÉRT JÓ KIÁLLNI!

Gyere velünk fáklyás felvonulásunkra,
álljunk ki ismét együtt
a tolerancia mellett, és emlékezzünk
közösen az áldozatokra!

A nemzetközi szervezetünk mintájára
évről évre megrendezésre kerülő menet idén
a Március 15. térről indul,
és a Jane Haining rakparton át vonulunk
a Cipők a Duna-parton emlékműig.

Az Élet Menete Budapestén ^{2019.} **április**
14.
18:00

MINISZTERELNÖKSÉG
MÁZSIHISZ
MAZÖK

Hagyományosan a hagyományról

Kedden, 2019. február 12-én délután ismét megtelt a galántai imaház, a helyi hitközség és a régióból érkezett hittestvérek Zajin adar, azaz ádár hónap 7. napja alkalmából gyűltek össze. Ez a nap Mózes próféta születésének és halálának napja. Ez a nap egyúttal a Chevra Kadisa napja is, amely a galántai hitközség életében jelentős mérföldkönek számít. Beteljesült így városunk régi és változatlan hagyománya.

A Mózesről való megemlékezés mellett a galántaiak hitközségük kiemelkedő egykori vezetőjére, Telč rabbira is emlékeznek ezen a napon, aki a városban tevékenykedett és a temetőben nyugszik. A pestis járvány idején a zsidók minden lehetséges módon próbáltak segítségre lenni. Amikor elmentek Telč rabbihoz, az feltett nekik egy kérdést: megtartanak-e minden előírást és szokást? Akkor ébredtek rá, hogy megszakadt a sokéves helyi szokás, a minden zsidó ház meglátogatásának és a megvendégelésnek hagyománya. Amikor a szokás újra tartották, a járvány megszűnt. Azóta is tartják ezt a hagyományt, amely a galántai hitközséget egyedivé teszi az egész zsidó világban.

A Chevra Kadisa tagjai ebben az évben is meglátogattak minden galántai zsidó családot, ahol gazdagon megvendégelték őket. Ezt követően a temetőben megemlékezést tartottak, majd délután az ima-

házban istentisztelettel és a helyi kultúrházban társasági összejövetellel folytatódott a nap programja. A jelentős naphoz tartozó hesped gyászbeszédet Baruch Myers pozsonyi rabbi mondta el. Ádár hónap 7. napja alkalmából a résztvevők megemlékeztek azon hittársaikról, akik az elmúlt évben távoztak az élők sorából. A galántai hitközség gyászolja Löwingerová Blankát és Haas Tibort, akik 2018 végén hunytak el, és akik a helyi közösség alappillérei voltak. Az elhunytakért mondott El mole rachamim imában megemlékeztünk mindazon közeli és távolabbi ismerősökről és barátokról, akik a közel múltban hagytak itt bennünket. Az ünnepség hivatalos része után a résztvevők élénk beszélgetésbe kezdtek és hagyományos ételeket – tojás, lábelli-zsemle és halétel – fogyasztottak, hiszen ezek az étkek a nap elengedhetetlen tartozékai. ◀

KP

Vezetőségi ülés Kassán

Február 21-én, Kassán ülésezett a Szlovákiai Zsidó Hitközségek országos tanácsa. Reggel fél 9-kor került sor a kis hitközségek vezetőinek gyűlésére, 11-től ülésezett az országos vezetőség. Először értékelték a 2018-as évet, majd ismertették az április végén Besztercebányán sorra kerülő választásokkal kapcsolatos tudnivalókat, az országos tisztségekre érkező jelöléseket és a szavazás módját. A maratoni hosszúságú ülés az aktuális feladatok megbeszélésével délután ötre fejeződött be. A résztvevők az előző napon köszöntötték a vezetőség tagjai közül a közel múltban kerek születésnapjukat ünneplőket. Igor Rintel hatvanadik, Pavol Frankl hetvenedik, Kornfeld Martin negyvenedik születésnapja alkalmából fogadta a jókívánásokat. Az ünnepeltek a Szövetség 2009-2019 közötti tevékenységét összefoglaló kiadványt, Peter Salner: Zsidók Szlovákiában 1989 után című könyvét, a Szlovák Külpolitikai Társaság kiadványát és a zsidó-keresztény párbeszédéről megjelent művet ajándékozták a közösségeknek. ◀

PZS

Ladislav Urbantól búcsúzunk

2019. február 23-án elhunyt közösségünk tagja Ing. Urban Ladislav CSc. Előbb munkája, majd második családja városunkhoz kötötte. Az utóbbi években Izsán élt. 1935-ben született, gyermekként élte túl a Holokausztot. Rendszeresen látogatta rendezvényeinket. Mártír megemlékezéseinken többször beszélt a vele történeletről. Családja, barátai, ismerősei február 26-án búcsúztak tőle az Érsekújvári Krematóriumban. A komáromi közösségből Pasternák Antal, Paszternák Zsuzsanna és Haas Judit voltak jelen. ◀

forrás: edah.sk

Balogh István sikeres doktori védése

Március 18-án megtartotta doktori disszertációjának előadását az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetemen (OR-ZSE) Balogh István. Az „A XVIII. századi magyarországi zsidó sírkövek – analízis és adattár” című doktori értekezést, a disszertáció téziseit a www.rabbi.hu oldalon lehet megtekinteni. A nyilvános esemény végén a Doktori Bírálóbizottság „summa cum laude” eredménnyel ítélte oda a doktori fokozatot Balogh Istvánnak. Gratulálunk!

Közösségünk nevében gratulálunk Balogh Istvánnak, aki a Nagyünnepeken évek óta közreműködik Komáromban! ◀

(hír forrása: rabbi.hu)

Kék-fehér hétköznapiak

PASZTERNÁK
ANDRÁS

81. fejezet: Szomszéd sokk

(2012. június 20.)

Két hete azzal a kéréssel fordult hozzám a vendégház tulajosa, másnap reggel kalauzoljam el újdonsült szomszédomat az egyetemre. X, nevezzük csak így a személyiségi jogokat tiszteletben tartva, egy távol-keleti egyeteméről hazatérően állt meg egy hónapra Izraelben, s kezdett négyhetes oktatási programot a Bar-Ilanon társadalomtudományi témakörben.

A megbeszéltek szerint végigkísértem a Negba és a Hagana utca, általam már alaposan feltérképezett mikrokörnyezetén. Felhívtam a figyelmét a fontosabb üzletekre, éttermekre, ismertettem a buszhálózat környéket érintő járatait. Egészen a tanszékeig kísértem a kampuszon. "Végre egy "normális", európai ismerős!" – gondoltam magamban, amikor búcsút vettem tőle a hétindító vasárnap kezdetén.

Másnap újra összefutottunk. X áradozott az első napjáról. Igen, ezt kereste, s mennyire jófejek az emberek.

Csütörtökön pont a lámpánál várakoztam, útban a 61-es megállója felé, amikor utolért. Mégsem mondhattam, hogy én inkább buszoznék ma reggel, csatlakoztam hozzá, s gyalog közelítettük meg a tudás helyi birodalmát. Az első napi lelkesedés picit alábbhagyott, azt tervezgette, mit csinál majd a hétvégeken, melyik társaságtól szerzi be az izraeli telefonját. Adtam neki egy-két ötletet, mit érdemes itt Ramat Ganban vagy Tel-Avivban megnézni. Mesélte, mennyire szuper az egykori szobám (itt azért egy kicsi gyanakodtam), ugyanis ő költözött bele, miután én kicuccoltam.

Eltelt pár nap, kedd este kopognak. X az, búcsúzni jött. Nem tessék neki a kutatási témája, s inkább hazatér Európába. „Mi van?” – álltam ott értetlenül a bejáratnál. Nem tudtam leplezni döbbenetemet: „S hogy tudad már így másfél hét alatt megállapítani, hogy ez a kutatási terület nem neked való?” – szegeztem neki a kérdést. Gyorsan kapcsoltam, elvégre nem én vagyok a témavezetője, s az egyetem hírnevéért sem nekem kéne aggódnia. Mi az az egy hónap, sőt már csak 2,5 hét. Óhatatlanul átfutott az agyamon, anno ott a vegyész szak első évfolyamában, mennyi, de mennyi olyan pillanat volt, amikor legszívesebben kísértáltam volna az ELTE TTK-ról. Hányszor adhattam volna fel a Kémiai Kutatóközpontban? S talán már régen otthon ülhetnék, ahelyett, hogy nap mint nap felveszem a küzdelmet a szentföldi nanotechnológiával és a hétköznapi kék-fehér szürkeségével.

Szurdán még megmutattam X-nek, honnan indul a Negba utcáról a jeruzsálemi busz, amivel felugorhat az ottani ismerőseihez, mielőtt elrepül. Kézfogás, jött a 61-es, ő már nem jött be aznap az egyetemre.

(2012. június 20.)

Pár perccel múlt három óra, Ramat Gan-i erkélyemen készülök a szombati ebéd elfogyasztására. Mély csend, döbbenetes csend. Az utcán sehol egy lélek, a madarak halk csicsergése is távolinak tűnik. Huszonöt percenként, ha elhúz egy autó a környéken. Csak ülök és hallgatom ezt a különös hangtalanságot. Talán ez a szombat, a hetedik, a pihenő nap muzsikája.

Mintha mindenki sziesztázni húzódott volna vissza. A vendégházra tűzött izraeli lobogót a lágy szellő lengeti a pálmafa árnyékában. Egy pillanatra úgy érzem mintha megállt volna a világ. Hová tűntek a rohanó emberek, az idegesen dudáló autósok? Csend van, legalábbis itt Tel-Avivban, remélem ez mindig így marad.

(2012. június 25.)

Záruljon a Posztdok napló leghosszabb harmadik fejezete után most az egyik legrövidebb, a negyedik. 4:04 Ben Gurion Repülőtér, Tel-Aviv. A decemberi tortúrához képest egész gyorsan ment a biztonsági ellenőrzés. Igaz, amikor a másod unokatestvéreim neveit kellett volna felsorolnom, leblokkoltam egy kicsit, pedig ket-tőjük esküvőjén is ott voltam.

Talán az egy év vagy az egyben eltöltött hat hónap hatása, a tranzitban szinte semmi megvásárolni valót nem találtam. Annak ellenére, hogy korábbi utaim során ez volt az a hely, ahol még egy kicsi hazavihető "Szentföldet", akár zene, akár hűtőmágnés, esetleg csokoládé formájában még be lehetett szerezni.

Ja, s tényleg nincs már MALÉV, s a McDonald's étteremláncot is sikerült kitendereztetni a terminálról, jelezvén még sincs minden veszve a globalizáció terén. Van helyette Burgeranch, amellyel egész közeli kapcsolatot kötöttem a Ramat Gan-i ÁNTSZ-sarokban.

Az éttermeknél kicserélték a székeket, változott egy-két kisebb bolt is, különben minden a régi, csak a fotelek száma kevesebb a szökőkút körül.

Következzen pár hét vakáció, egy hónapnyi szünet a blogolásban. Minden kedves Olvasómnak szép nyarat! ◀

FOLYTATJUK

DR. ORNA
MONDSCHAJN

Löwinger Mancsi szakácskönyvéből A rendezett széder

Purim ünnep szlogenje: „ellenkezőleg”. Az ünnep szokásai hasonlóak a farsangi vagy karneváli szokásokhoz. Fontos az átalakulás, amelyet az ünneplők örömmel magukénak vallanak. Az év folyamán nem szabad a vallási előírások szerint férfinak női ruhadarabot viselni és a nőnek férfiruhát hordani, Purimkor ellenkezőleg, szabad és azt lehet mondani, hogy kötelező jelmezt viselni.

Széder magyarra fordítva rend vagy sorrend és ez a szó jellemzi az ünnepet és a készülődést az ünnep előtt. Miért határozták el ősünk, hogy pészach esti vacsorát szédernek hívják? Nincs egyértelmű válasz, de lehet pár lehetőség között választani, ami arra tanít minket, hogy a régi időkben is választ kerestek a zsidó vallási és nem vallási forrásokban. Voltak, akik a zsidó vallási irodalomban keresték a választ, ott találhatóak régi és modern időkbeli származó válaszok. Mivel mi a rendet és az egyszerű válaszokat kedveljük, nem a bonyolult feltevéseket, maradunk a következő válasznál. A pészach előtti készülődések és a széder esti vacsorát az előírt, rendben kell megtartani. Nem szabad a rendet felborítani például a széder tálra csak az előírtakat szabad tenni és előírt, rendben kell a négy pohár bort inni. Az ünnep előtt szabály szerint kell a chamect elégetni megszabott órában és az ünnep összes törvényét sorban kell betartani. Másképpen az ünnepi hagyomány hiányos lesz, a lényegét a hagyomány továbbadást nem tartjuk be.

A jelszó az a rend, nemcsak pészachkor. A japán származású Marie Kondo ahogy pár alkalomba mesélte, ő már gyerekkora óta szeretett rendezni, a rendtelenség nagyon zavarta. Nem sokan ismerünk olyan fiataalt, aki 15-16 éves korában szobája rendezésével tölti az idejét. Ő az idejét azzal töltötte, hogy lehet tökéletesen rendet teremteni a szekrényekben, fiókokban és az egész lakásban. Mivel ő is tudja, hogy a modern világban mindenkinek túl sok ruhája, cipője és más tárgyai vannak, muszáj valahogy kitalálni egy olyan teóriát, amely még a legkényszeresebb gyűjtőnek is megfelel. Egy fontos tanácsa szerintem az, hogy határozzuk el minden tárgyról vagy ruhadarabról, hogy mennyire kötődünk hozzá, mennyire fontos nekünk. Ha évekenkel ezelőtt kaptunk munkahelyünkön egy vázát, amelyet gyorsan a szekrény rejtett polcára tettünk, mert csúnya, attól nem

nehéz megszabadulni. De azoktól a használatlan tárgyaktól, amelyeknek érzelmi jelentőségük van azoktól nehezebb megszabadulni. Kondo szerint, ha a tárgyat valójába nem szeretem, nem okoz örömet, muszáj kidobni.

Át nézni minden egyes darabot. Így megszabadulunk sok feleslegestől, fontos, hogy nem dobjuk a szemébe, ha valaki más használhatja. Ha rendes állapotban van egy kinőtt ruhadarab, adjuk tovább, ne bízzunk abban, hogy rövidesen lefogyunk és használhatjuk. Adjuk tovább és így örömet szerezhetünk valakinek. Ha mégis lefogyunk, akkor veszünk egy új ruhát. A Kondo tanácsok nagyon jók a szekrény rendezésre. Melegen ajánlom a Pészach előtti takarításon és rendbeszedéskor számításba azokat. Nem mindent muszáj betartani, mindenki talál valamit, ami a mindennapi életét könnyebbíti, mivel kevesebb nem kedvelt tárgy vesz minket körül. Nem hiszem, hogy Kondo ismeri a zsidó vallás pészachi törvényeit, de a rendrakás az univerzális, az Interneten megtalálhatóak a Kondo tanácsai, érdemes elolvasni és tanulni tőle. Miután rendet csináltunk ideje főzni.

Pészachi darált hús tál

Hozzávalók: 6-8 szelet macesz, nagy darabokra törve, 1 tojás, fél pohár forró víz, kevés olaj, só és bors, 50 dkg darált hús, 1 tojás, 1 hagyma, fokhagyma apróra vágva, kevés olaj, só bors, petrezselyem.

Elkészítése: A macesz darabokat megpuhítjuk a forró vízzel, hozzáadunk fűszereket, tojást és olajat. A darált húshoz hozzáadjuk a hagymát, fokhagymát tojást, petrezselymet, fűszereket és olajat. Tűzálló tálba rakunk egy sor maceszkeveréket, rá a darált húst, újból maceszt és utána húst. A felső réteget megkenjük tojással és előremelegített sütőbe 35-40 percig sütjük, míg a felső réteg ropogós lesz. ◀

Fischer Ferenc – a Menház tervezője

Gottdank Tibor: A magyar zsidó építőművészek öröksége Lajtán innen és Lajtán túl című könyve 2018-ban jelent meg, amelyben számunkra eddig ismeretlen érdekességre bukkantunk Komárommal és a Menházzal kapcsolatban. Fischer Ferenc 1871-1921 Zsolnay Vilmos egyik legjobb barátja, aki több igényes szecessziós középülettel és villával gazdagította Komárom és Budapest utcáit.

A komáromi születésű Fischer 1895-ben szerez építészmérnöki diplomát a Budapesti Műegyetemen. Első munkáját szülő-

városának tervezi: az Izraelita Jótékony Egylet szegénymenházát 1895. Részt vesz a komáromi kórház tervpályázatán.

Több jelentős budapesti munka után 1902-ben újra Komáromnak dolgozik, a Takarékpénztárat tervezi, amely a város legszebb szecessziós épülete. A ház főbejárata a Nádor utcára néző keskenyebb homlokzatán található. A nyugati, hosszabbik oldalát, amely ma a Szent István-szoborra néz, szecessziós vállalkozásdíszek, az épület sarkait pedig takaros kis tornyocskák díszítik. A ház ékességei a kovácsoltvas munkák, amelyek közül a díszes vaskapu Török András komáromi műlakatos alkotása. Sajnálatos, hogy ezt a tehetséges embert sikeres tervezői pályája ellenére a világháború kitörésével mellőzik. 1921-ben 50 éves korában éri a halál. ◀

PZS

Stretnutie tých, čo prežili šoa

Rozhovor so Sandrou Polovkovou (1. časť)

Post Bellum je občianske združenie, ktoré založilo na Slovensku naše materské, rovnomenné občianske združenie Post Bellum z Českej republiky, v roku 2011. Na dennodennej báze pracujeme od roku 2015. Našou primárnou aktivitou je dokumentovanie príbehov ľudí, ktorí prežili rôzne udalosti počas 20. storočia, prostredníctvom metód oral history.

Naším cieľom je, aby sa skutočné príbehy dostali k čo najširšiemu okruhu ľudí, preto ich publikujeme v našej online databáze www.memoryofnations.eu a spolupracujeme s viacerými médiami, napríklad s Denníkom N, denníkom SME, www.aktuality.sk, kde sú nami spracované príbehy publikované každý týždeň. Na základe príbehov ďalej realizujeme ďalšie aktivity.

Dá sa povedať, že práve na základe príbehov je druhým základným piliérom našej práce vzdelávanie žiakov základných a stredných škôl. V roku 2018 sme už boli takmer každý pracovný deň počas školského roka na niektorej zo škôl, naprieč celým Slovenskom, s našimi celodennými zážitkovými workshopmi, ktoré pracujú na základe metód dramatickej výchovy. Znamená to, že napríklad proces kolektívizácie či prenasledovanie štátnou bezpečnosťou si študenti v postavách, ktoré sú založené na skutočných príbehoch, prežijú počas workshopu na vlastnej koži.

Príbehy 20. storočia šírime aj prostredníctvom putovnej výstavy, ktorá je umiestnená na námestiach v rôznych

mestách na Slovensku, sme partnermi medzinárodných projektov, organizujeme diskusie. Od októbra 2018 vydávame štvrťročný magazín Príbehy 20. storočia, v decembri sme vydali našu prvú knihu Stretnutie tých, čo prežili šoa.

Každý rok 17. novembra v spolupráci s českým Post Bellum udelujeme v Národnom divadle v Prahe Ceny Pamäti národa, ktoré si môžete pozrieť v priamom prenose na RTVS a ČT.

Ako vznikol nápad vydať publikáciu Stretnutie tých, čo prežili šoa?

Ľudia, ktorí prežili 2. svetovú vojnu, patria medzi najstarších respondentov. Preto je naším cieľom ich príbehy zaznamenať čo najskôr. Približne pred dvomi rokmi sme začali spoluprácu s domovom pre seniorov, pre obete holokaustu, Ohel David. Približne v tom čase sme začali komunikovať s riaditeľkou Ohel David, Martinou Kotúčkovou o spoločnej knihe, ktorá by vznikla k dvadsiatemu výročiu existencie tohto špecifického zariadenia. Pôvodným cieľom bolo, aby kniha obsahovala príbehy všetkých ľudí, ktorí žili časť svojho života v Ohel David, s cieľom, aby sa na tieto príbe-

hy už nikdy nezabudlo. Nakoniec kniha obsahuje príbehy 101 ľudí.

Kde a ako ste zbierali materiály?

Tvorba a zber materiálu trvali dva roky. Počas nich dokumentaristi Post Bellum pravidelne navštevovali obyvateľov Ohel David, ktorí súhlasili a následne sme spracúvali príbehy podľa našich kritérií. Vznikali teda detailné dvoj- až štvorhodinové nahrávky a ich textové spracovanie, približne na 8 normostrán. Od začiatku roka 2018 sme kontaktovali rodinných príslušníkov bývalých klientov Ohel David, či by boli ochotní spracovať príbehy do knihy. Niektorí nám posielali texty e-mailom, ďalší nahrávky, ktoré spracovali do rodinného archívu, dostávali sme však aj príbehy napísané rukou, či počítačom poštou. Množstvo príbehov spracovala aj Soňa Kutlíková, terapeutka z Ohel David. Následne sme v Post Bellum spolu s hlavnými redaktorkami, Soňou Jánošovou a Kristínou Jurčištinovou, texty spracúvali do približne jednotnej podoby, do knihy. Veľmi nápomocná bola Martina Kotúčková, riaditeľka Ohel David, ktorá komunikovala v najmä s rodinami. Postupne, na základe príbehov, ktoré sme mali k dispozícii, sme tvorili konkrétnu koncepciu knihy, a teda jednotlivé kapitoly. K dispozícii sme mali veľmi rôznorodý materiál, s ktorým sme museli pracovať veľmi citlivo. Po našich redaktorských úpravách sme každý príbeh, ktorý mal byť publikovaný, zasielali na autorizáciu. Ďalej príbehy prekladala naša prekladateľka Jana Speváková do angličtiny a jej texty kontrolovala rodená Američanka, Kathryn McDaniel. Slovenskú korektúru robila Nataša Holinová. Takmer v závere našej práce sme spolu s Tomášom Halászom tvorili portréty ľudí, ktorí aktuálne žijú v Ohel David, prípadne sú v domácom prostredí. Texty vo finálnej podobe a fotografie dostávala grafická dizajnérka, Katarína Balážiková, ktorej koncept je založený na dopĺňaní písmen, čo je metafora k dopĺňaniu našej historickej a židovskej pamäti z obdobia 2. svetovej vojny. ◀

Pokračovanie v budúcom čísle.

Purim v Komárne

Vo štvrtok popoludní naplnil sálu Zoltána Wallensteina veselý dav. Návštevníkov z mesta a celého regiónu pozdravil programový koordinátor Tamás Paszternák.

Ako prvá vystúpila Sára Rigó, vnučka Alžbety Rigó, aktívnej členky našej komunity. Melódia Hava nagila v jej podaní na klarinete rozbúchala naše srdcia. V duchu našich tradícií už šiesty rok prečítal Knihu Ester David Adri z Bratislavy, o význame sviatku nám rozprávala jeho manželka Chana.

Po sakrálnnej časti sme prešli na uvoľnenejšiu formu oslavy. Koncert sefardských melódií v podaní Diny Pandzarisz zožal veľký úspech. Známe melódie sme si pospevovali spolu s ňou a jej štvorčlennou

hudobnou skupinou. Počas celého podujatia mali najmenší k dispozícii detský kútik, kde sa drobci zoznamovali so sviatkom prostredníctvom hier a omaľovánok pod vedením Barbary Paszternák-Szendy. Kôšer pohostenie, tradičné zákusky z Budapešti, prispeli k sviatočnej atmosfére Purimu.

Na záver dňa nechýbala ani tombola, ktorej žrebovanie o zaujímavé ceny moderovali Zachara Toledano a András Paszternák. Poďakovanie patrí každému, kto sa pričinil na organizovaní a uskutočnení podujatia!

Podujatie finančne podporila Nadácia Gábora Bethlena a JDC. ◀

PA

O tradícií tradične

Vutorok 12. februára 2019 v popoludňajších hodinách sa galantská modlitebňa opäť naplnila členmi tamojšej náboženskej obce, ale aj súvercami z okolia pri príležitosti Zajin adaru, t.j. 7. dňa mesiaca adar, ktorý je dňom narodenia a úmrtia proroka Mojžiša. Zároveň je to aj deň chevra kadiša, ktorý je v živote galantskej komunity významným medzníkom. Naplnila sa tak litera tradície, ktorá je v tomto meste dlhodobá a nemenná.

Okrem spomienky na Mojžiša si Galantania a hostia pripomínajú významného rabína Telča, ktorý tu v minulosti pôsobil a odpočíva na tunajšom cintoríne. Keď v meste prepukla morová epidémia, Židia všemožne hľadali pomoc. Keď prišli za rabínom Telčom, položil im otázku, či dodržiavajú všetky predpisy a zvyky. Vtedy si uvedomili, že bola prerušená tradícia návštevy a pohostenia v každej židovskej domácnosti. Keď ju obnovili, epidémia ustala. Odvtedy sa na Zajin adar dodržiava zvyk, ktorý robí galantskú obec jedinečnou v celom židovskom svete.

Členovia chevra kadiša aj tento rok navštívili každú galantskú židovskú rodinu, kde ich čakalo hojné pohostenie. Následne sa na cintoríne konalo pietne stretnutie a popoludní bohoslužba a spoločenské posedenie v priestore modlitebne a kultúrnej miestnosti obce. Bratislavský rabín Baruch Myers predniesol príhovor, hesped, týkajúci sa tohto významného dňa. Pri príležitosti 7. adaru si účastníci

spomienkovej slávnosti pripomenuli súvercov, ktorí nás opustili v uplynulom roku. Náboženská obec v Galante žiali za Blankou Löwingerovou a Tiborom Haasom, ktorí odišli koncom roka 2018 a bývali základnými piliermi tohto spoločenstva. Zádušná modlitba El mole rachamim však pripomenula aj známych a priateľov z blízkeho aj širšieho okolia, ktorí zomreli v uplynulom období. Po oficiálnej časti slávnosti sa už medzi hostami rozprúdila živá debata spojená s tradičným pohostením: vajíčkom a žemľou zvanou „lábelli“ a rybacím pokrmom, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tohto dňa. ◀

KP

Zasadnutie vedenia ÚZŽNO v Košiciach

Dňa 21. februára 2019 sa konalo zasadnutie vedenia Zväzu židovských náboženských obcí v Slovenskej republike. Ráno o deviatej hodine sa konala schôdza malých náboženských obcí, od jedenástej hodiny predpoludní zasadalo celoštátne vedenie. Účastníci zasadnutia vyhodnotili rok 2018, následne boli účastníci informovaní o kandidatúre a spôsobe hlasovania v súvislosti s voľbami, ktoré sa konajú koncom apríla v Banskej Bystrici. Maratónske zasadnutie sa skončilo diskusiou o aktuálnych úlohách o piatej hodine popoludní.

Predchádzajúci deň pozdravili účastníci stretnutia jubilantov vedenia Zväzu: Igora Rintela pri príležitosti jeho šesťdesiatky, Pavla Frankla pri príležitosti jeho sedemdesiatky a Martina Kornfelda pri príležitosti jeho štyridsiatych narodenín. Oslávenci dostali do daru publikáciu Petra Salnera Židia na Slovensku po roku 1989, ktorá pojednáva o činnosti Zväzu v období rokov 2009–2019, vydanú Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku a knihu o židovsko-kresťanskom dialógu. ◀

PZS

Komunitná mozaika

– fotografie z minulosti našej obce –

► Neologická synagóga (1863 – 1944) na rohu ulice Biskupa Királya a Hajnalovej (dnes Štúrovej) ulici – zdroj: Komárňanský Fotoalbum (facebook.com/k.fotoalbum). Objekt bývalej neologickej synagógy prešiel od vojny mnohými využitiami, najprv ako skladové priestory (na fotke z 1980(?)), dnes ako fitness centrum so saunou a squashovými kurtami. Z pôvodného sa veľa nezachovalo, na trojosovom prielehlí úplne zanikli všetky dekoratívne detaily, interiér prestavali. Komunita, ktorá sa borila s finančnými ťažkosťami, budovu predala v roku 1950 s tým, že je potrebné odstrániť všetky symboly, ktoré pripomínajú jej sakrálny charakter.

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia! Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia
IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno
alebo
IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Nástenka krátke správy

Vydávanie Spravodajcu, Klub Šalom finančne podporili: Norbert Horn a anonymní darcovia. Ďakujeme!

S našimi projektmi sme sa úspešne uchádzali o finančnú podporu Fondu na podporu menšinovej kultúry a Nadácie EZRA. Aj touto cestou ďakujeme!

Nadalej očakávame vaše nápady na podujatia a programy na adrese kile@menhaz.sk.

Zakrátko sa začnú jarné práce na našom cintoríne. Prosíme vás, aby ste vysporiadali poplatok za údržbu cintorína na tento rok. Výška poplatku zostáva nezmenená.

Lúčime sa

Na 23. februára 2019 zomrel člen našej komunity **Ing. Ladislav Urban, CSc. (1934-2019)**. S našim mestom ho spájala najprv práca a neskôr aj jeho druhá rodina. V posledných rokoch žil v Iži. Pravidelne navštevoval naše podujatia. Narodil sa v roku 1935, holokaust prežil ako dieťa. Na našich spomienkových slávnostiach viackrát hovoril o svojich peripetiách. Spomienku naňho uchováva dokumentárny film (<http://www.edahfilm.sk/data/video-hd/Prezil-som-Bergen-Belsen.mp4>) Rodina, priatelia a známi sa s Ladislavom Urbanom rozlúčili dňa 26. februára v krematóriu v Nových Zámkoch. Na poslednej rozlúčke sa zúčastnili aj členovia komárňanskej komunity, Anton Pasternák, Zsuzsanna Paszternák a Judita Haasová. Česť jeho pamiatke! ◀

**Redaktori Spravodajcu a vedenie
Židovskej náboženskej obce
v Komárne**

Spravodaj – mesačník ŽNO v Komárne, **založený** v roku 5756. (1996), **šéfredaktor**: Tamás Paszternák (tamas.paszternak@menhaz.sk), András Paszternák (andras.paszternak@menhaz.sk), **spolupracovníci**: Judit Haas, Mgr. Ferenc Piczek, **grafická úprava**: Richard Saláth, **jazyková korektúra**: Magda Vadász (Budapest), Zsuzsanna Paszternákné Kertész (Komárno), Katarína Potoková (Nitra), tlač: Nec-arte Kft., Komárno, **adresa ŽNO**: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisračné číslo**: EV 3424/09. **ISSN** 1337-091x. **IČO**: 34073400. Periodikum je nepredajné.

Purim v Komárne

► Vo štvrtok popoludní naplnil sálu Zoltána Wallensteina veselý dav. V duchu našich tradícií už šiesty rok prečítal Knihu Ester David Adri z Bratislavy, o význame sviatku nám rozprávala jeho manželka Chana. Koncert sefardských melódii v podaní Diny Pandzarisz zožal veľký úspech. (strana 3.)

Séderový večer

Židovská náboženská obec v Komárne aj v tomto roku usporiada tradičný séderový večer, ktorý sa uskutoční v piatok, 19. apríla 2019 o 18.00 hodine v Útulku/Menház. Večerom bude sprevádzať Mihály Riszovannij. Kóšer večeru zabezpečíme z Budapešti. Registrovať sa môžete do 10. apríla 2019 na sekretariáte alebo na adrese ki-le@menhaz.sk. Účastnícky poplatok sú 4 eurá. ◀

Koncert počas Komárňanských dní

V rámci tohtoročných Komárňanských dní bude dňa 1. mája 2019 o 16.00 hodine v Útulku (Menház) koncertovať moravská skupina CAPELLA. Každého záujemcu srdečne očakávame. ◀

Myšlienky redaktora

S kôr, ako začnem písať marcové myšlienky, si prelistujem predchádzajúce čísla Spravodajcu. Takmer niet čísla bez smútočného oznámenia. Rozlúčka

ANDRÁS PASZTERNÁK

s našimi vzácnymi Čitateľmi, návštevníkmi našich podujatí a Klubu Šalom z Komárna a okolia. Neraz som už písal o tom, aké ťažké je vyškrtnúť ďalšie meno z adresára našich novín, zbytočne čakať na milú tvár vo dverách Útulku pred začiatkom niektorého z našich podujatí. Ani toto číslo nebude výnimkou, v článku s čiernym rámom sa lúčime s Ladislavom Urbanom. Vypočuli sme si dobre jeho slová o hrôzach, ktoré ako dieťa prežil v Bergen-Belsene...a poučili sme sa? Vnímali sme pozorne jeho príbeh a jeho myšlienky, o ktoré sa s nami delil v slnečnej pálave Dňa martýrov a ktoré rozprával školákom? Akoby som aj teraz počul jeho hlboký hlas, keď sa s nami víta na schodoch budovy na Ulici Eötvösa 15.

Slovom, pohľad do kalendára a konštatovanie, že toto je naše purimové číslo, ma dosť zarmúti. Prichádza jeden z najveselších židovských sviatkov. Nikdy nezabudnem, keď som počas svojej vedeckej stáže v Izraeli nič netušiac nasadol na autobus smerujúci k univerzite, a ktorý zaplnili malí aj veľkí v maskách a škraboškách. Vynára sa spomienka aj na výlet v Bnei Brak, ktorý sme s priateľmi absolvovali v tento významný deň, a ktorý sme strávili obklopení typickými chasidskými maskami. Prichádza teda losovanie, pamätný deň záchranu v Perzii. Oslavujme v zdraví a v radosť tak v Komárne, ako aj na celom svete! ◀